**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2023/635
**KARAR NO :** 2024/185
**KARAR TR :** 06/05/2024

**ÖZET**:6292 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca taşınmazın iadesi veya bedelinin ödenmesi istemiyle açılan davada, İDARİ YARGININ görevli olduğu hk.

**K A R A R**

**Davacılar :** 1- A.İ 2- R.İ 3- S.İ 4- T.İ 5- Z.İ 6- Z.K 7- A.İ (Mirasçıları) 8- N.İ 9- S.E 10- S.İ 11- Ş.İ 12- S.İ(Mirasçıları)13- F.İ 14- H.C.İ 15- D.İ
**Vekilleri :** Av.T. E. -Av. Y. Ö.
**Davalı :** Maliye Bakanlığı
**Vekili :** Av. M. Y.

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1.Davacılar vekili, Kadastro sırasında ... ili, ... ilçesi, ... Köyü çalışma alanında bulunan, ... parsel sayılı ... metrekare yüzölçümündeki taşınmazın, tapu kaydı ve kazandırıcı zamanaşımı zilyetliği nedeniyle müvekkillerinin murisi V.İ. adına tespit ve tescil edildikten sonra, 09/09/1993 tarihinde intikal nedeniyle A.İ. ve müşterekleri adına tapuda kayden intikal ettirildiğini; bilahare Hazinenin açtığı dava sonucunda; Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/10/2005 tarih ve E.2005/476,K.2005/388sayılı kararı ile, taşınmazın Hazine adına tesciline karar verildiğini ve iş bu kararın 31/01/2006 tarihinde kesinleşmesi üzerine taşınmazın Hazine adına tapuya tescil edildiğini, taşınmazın hükmen Hazine adına tescil edilmeden önce, kadastro tespiti sonucunda müvekkillerinin murisi adına tapu kaydı nedeniyle tespit ve tescil edildiğini ileri sürerek, 20.000 TL tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmış; yargılama sırasında davasını ıslah ederek, 6292 sayılı Kanun'un 7/1-a maddesi gereğince yapılan başvurunun idarece yerine getirilmediğini belirterek, çekişmeli taşınmazın tapu kaydının iptali ve müvekkilleri adına tapuya tesciline, bu talep yerinde görülmez ise,20.000 TL tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep etmiştir.

2. Davalı Hazine vekili cevap dilekçesinde; çekişmeli taşınmaz hakkında Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2005/476, K.2005/388sayılı kararı ile, tapu kaydının iptali ve Hazine adına tapuya kayıt ve tesciline karar verilip kararın kesinleştiğini, davanınzamanaşımı süresi geçtikten sonra açıldığını, dava konusu taşınmazın orman tahdidi içinde iken, toprak tevzi yolu ile davacıların murisi adına tapu kaydı oluşturulduğunu, 4753 sayılı Kanun'da ormanların tevzi edileceğine dair bir hüküm bulunmaması nedeniyle, oluşturulan tapu kaydının yolsuz olduğunu ve hukuki değerinin olmadığını, davacı tarafın tazminat talep etme hakkının bulunmadığını ve taşınmazın 1. derece arkeolojik sit alanında kaldığını belirterek, davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. Adli Yargıda**

3. Aliağa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 03/10/2019 tarih ve E.2012/283, K. 2019/382 sayılı kararı ile, "*Hazine adına tescil edilen bir taşınmazın önceki malikinin başvurması halinde idarece bedelsiz iadenin yapılması gerektiğini, 6292 Kanun gereğince yapılması gereken prosedürün davacılar vekilince yerine getirildiğini ancak idarece bedelsiz iadenin yerine getirilmediği*" gerekçesiyle davanın kabulüne, çekişmeli taşınmazın tapu kaydının iptali ile hüküm yerinde gösterilen payları oranında davacılar adına tapuya kayıt ve tesciline karar vermiş, bu kararakarşı istinaf başvurusunda bulunulmuştur. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 16. Hukuk Dairesi 17/09/2020 tarih ve E.2019/1493, K.2020/674 sayılı kararı ile, istinaf talebinin esastan reddine karar vermiş, bu karara karşı temyiz talebinde bulunulmuştur.

4. Yargıtay 8. Hukuk Dairesi 14/02/2023 tarih ve E.2021/4342, K.2023/657 sayılı kararı ile,davacıların davasının yargı yolu nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle ilk derece mahkeme kararının bozulmasına karar vermiştir.

5. **Aliağa 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 15/06/2023 tarih ve E.2023/239, K.2023/323 sayılı kararı** ile,Yargıtay 8. Hukuk Dairesinin bozma kararı doğrultusunda talebin idari işlem olduğu, uyuşmazlığın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyledavanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş, bu karar temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

*"...Dava; kesinleşen mahkeme kararı ile Hazine adına orman sınırları dışına çıkartılan yerlerden olduğu gerekçesiyle, tapu kaydının iptali ile Hazine adına tesciline karar verilen taşınmaz bölümünün, 6292 sayılı yasanın 7/1-a maddesi uyarınca davacılara iadesi, olmadığı takdirde TMK.nun 1007. maddesi uyarınca tazminat isteklerine ilişkindir.*

*Tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde;Yargıtay 8.Hukuk Dairesi'nin 14/02/2023 tarih,2021/4342 Esas,2023/657 Karar sayılı bozma ilamı doğrultusunda; davacılar, dava dilekçesinde terditli olarak önce bedelsiz iadeye ilişkin 6292 sayılı Kanun'un 7 inci maddesine dayanmak suretiyle çekişmeli taşınmazın Hazine adına olan tapusunun iptal edilmesini ve adlarına tapuya tescilini, bu talepleri yerinde görülmezse dava dilekçesinde belirtilen bedelin tahsiline karar verilmesini talep etmektedirler. Dolayısıyla, eldeki davada ilk değerlendirilmesi gereken davacıların tapu iptali ve tescil davasıdır ve bu davanın hukuki dayanağı ve sebebi 6292 sayılı Kanun'un 7 inci maddesindeki bedelsiz iade müessesesidir.*

*Konuya ilişkin olarak yukarıda değinilen kanun hükümleri ve davacıların eldeki davadaki talepleri ile bunun dayanağı birlikte irdelendiğinde; dava konusu taşınmazın 6292 sayılı Kanun kapsamında bedelsiz olarak iade şartlarını taşıyıp taşımadığı, süresi içerisinde idareye başvurup başvurmadığı hususlarının saptanması ve sonrasında dayanak tapunun 7/1-a ve b bentlerinde belirtilen nitelikleri taşıyıp taşımadığı, tapu kaydı belirtilen nitelikleri taşısa bile, taşınmazın bedelsiz iade edilebilecek nitelikte olup olmadığı, taşınmazın yerine rayiç bedelin ödenmesi ya da rayiç bedele uygun taşınmaz verilip verilmeyeceği yönünden ayrıca bir belirleme yapılması şeklindeki faaliyetlerin birer idari işlem olduğunun kabulü gerekmektedir. Davacılar tapu iptali ve tescil isteminde bulunsa da maddi olayları ileri sürmek taraflara, hukuki nitelendirme yapmak ve uygulanacak kanun maddelerini belirlemek hakime aittir (HMK mad. 33). İddianın ileri sürülüş şekline göre dava davacılar lehine henüz sicile yansıtılmamış olan mülkiyet hakkının doğmuş olması nedeniyle, tapu iptali ile tescil niteliğinde olmayıp zaten mevcut olan ve tapu sicilinde kayıtlı olan dayanak tapu kaydı uyarınca bedelsiz iadeye ilişkin idari işlemlerin icrasına yöneliktir. Bu konuda Kanunun idareye vermiş olduğu yetkiler ve idari işlemler dolayısıyla işin esasının da idare hukuku ilkelerine göre çözümlenmeyi gerektiği davanın kökeninde, çözüme kavuşturulmamış mülkiyet, kadastro vs. gibi hukuki ilişkinin bulunmadığı görülmektedir.*

*Bu durumda, davacıların 6292 sayılı Kanunun 7 inci maddesi gereğince açtıkları davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtildiği üzere; "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" ve "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında, idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmış ve davanın yargı yolu nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine dair aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.*

*HÜKÜM:Gerekçesi yukarıda açıklanan nedenlerle;*

*1-Davanın yargı yolu nedeniyle dava şartı yokluğundan USULDEN REDDİNE,..."*

6. Davacı vekili bu kez, aynı somut olay ve gerekçeler ile 6292 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca, dava konusu taşınmazın dava tarihindeki piyasa rayiç bedeline karşılık tazminat/alacak olarak şimdilik 500.000 TL'nin yasal faizi ile birlikteödenmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

**B. İdari Yargıda**

7. **İzmir 8. İdare Mahkemesi 13/11/2023 tarih ve E.2023/1326 sayılı kararı**ile,uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden bahisle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için, dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar davanın ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

*"...Dava dosyasının incelenmesinden; dava konusu taşınmazın ... ili, Aliağa ilçesinde bulunan ve maliye hâzinesi adına kayıtlı ... sayılı parsel sayılı taşınmaz olduğu, taşınmazın 1159 tarihli Hopyarlı Ahmet Paşa Vakfiyesi iken 07/02/1942 tarihinde 6 numaralı komisyon kararı ile Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredildiği, 1946 yılında yapılan Orman Kadastro ile Devlet ormanı olarak sınırlandırıldığı, 27/11/1954 tarih ve 1174 sayılı karar ile hâzinece kamulaştırıldıktan sonra 4753 sayılı Çiftçi Topraklandırma Kanunu'na göre 02/07/1956 tarihinde topraksız çiftçilere 25 yıl tahditli olarak dağıtıma tabi tutulduğu, 1959 yılında yapılan genel arazi kadastrosunda da tapuya dayalı olarak davacıların kök murisi olan V.İ. adına kadastro tahdit ve tespit sonucu tapuya tescil edildiği, Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin 12.10.2005 tarih ve E:2005/476, K:2005/388 sayılı kararıyla hazine adına tesciline karar verildiği ve kararın 31.01.2006 tarihinde kesinleştiği, davacılar vekili tarafından dava konusu taşınmaz nedeniyle 25.05.2012 tarihinde Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2012/283 sayılı dosyası ile TMK m.1007 hükmü uyarınca fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 20.000,00 TL tazminat talepli dava açıldığı, bu dosyadaki bilgilere göre: yargılama aşamasında davacı vekili tarafından 18.06.2013 tarihli ıslah dilekçesiyle talebini "... İli, Aliağa İlçesi'nde kain ve tapunun ...*

*parsel sayılı davalı Maliye Hâzinesi adına kayıtlı bulunan tapu kaydının iptali ile müvekkillerinin veraset ilamındaki miras sehimleri oranında 6292 Sayılı Yasa'nın HA bendi gereğince adlarına tapu kütüğüne tesciline, bu taleplerinin yerinde görülmediği takdirde fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydı ile 20.000,00 TL tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı taraftan tahsiline karar verilmesini" şeklinde ıslah ettiği, dava konusu taşınmazın orman sınırları dışına çıkarılmış 2A ve 2B kapsamında olduğu, yargılama sırasında davacılar vekilinin 6292 sayılı yasanın 7. maddesi kapsamında davalı idareye başvurduğu ancak taşınmazın 1.derece arkeolojik sit alanı olması nedeniyle Milli Emlak Genel Müdiirlüğü'nün 07.02.2013 tarih 4791 sayılı yazısının 5/c maddesine göre iade kapsamında olmadığının bildirildiği, bu rapor üzerine İzmir Valiliği Defterdarlık Milli Emlak Dairesi Başkanlığı tarafından başvurucuya verilen cevapta, iade edilemeyen taşınmazların yerine başka taşınmazların verilmesine ilişkin taleplerin değerlendirileceğinden bahisle dava konusu taşınmaz yerine başka bir taşınmaz talep edilip edilmediğinin bildirilmesi için süre verildiği, davacılar vekilince cevaben, başka bir taşınmazın verilmesinin talep edildiği, ancak başvuru sürecinin bu noktada durakladığı, daha sonra 28/11/2017 tarihli Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nce İzmir Valiliği'ne hitaben yazılan yazıda "6292 Sayılı Kanun'un 7. ve 14. Maddeleri kapsamında bedelsiz iadesinin daha önce uygun görüş için Bakanlığımıza gönderilenler ile 6292 Sayılı Kanun'un 7. Maddesinin 4. Fıkrası gereğince işlem yapılacak olanlar da dahil olmak üzere iade edilecek taşınmazların kısmen iade edileceklerde taşınmaz kısımlarının 5.000 m2 yüzölçümünün altında olması halinde Bakanlığımıza gönderilmeksizin idarenizce gerçekleştirilerek sonuçlandırılması gerekmektedir" şeklinde talimat verildiğine değinilerek eski tapu kayıt malikleri/mirasçıları tarafından Hazine aleyhine açılan tazminat davasından vazgeçilmesi halinde taşınmazın iadesinin Valilikçe değerlendirilmesi gerektiğinin bildirildiği, davacılar vekilince 01/02/2019 tarihli dilekçeleriyle davalarından feragat edilmeyeceğinin belirtildiği, bunun üzerine Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin 03.10.2019 tarih ve E:2021/283, K:2019/382 sayılı kararı ile davanın hukuki değerlendirmesi 6292 sayılı kanunun 7/a maddesi kapsamında yapılmak suretiyle dava konusu taşınmazın hazine adına olan tapu kaydı iptal edilerek davacıların hisseleri oranında tesciline karar verildiği, kararın istinaf isteminden geçmesi sonrasında Yargıtay 8. HD.'sinin 14.02.2023 tarih ve E:2021/4342, K:2023/657 sayılı kararıyla davanın idari yargıda görülmesi gerektiği bu nedenle davanın yargı yolu nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulduğu, bu bozma kararı üzerine, Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.06.2023 tarih ve E:2023/239, K:2023/323 sayılı kararıyla "davanın yargı yolu nedeniyle dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verildiği" ve kararın 09.10.2023 tarihinde kesinleştiği, kesinleşen karar üzerine davacılar vekili tarafından yukarıda verilen Yargıtay ve Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin davanın görev yönünden reddine karar verilmesine dair kararından bahsedilerek, "... ili, ... ilçesinde bulunan ve maliye hâzinesi adına kayıtlı ... sayılı parsel nedeniyle fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla 500.000.00 TL tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle" 19.10.2023 tarihinde işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*

*Yukarıda verilen ve bakılan davada idari yargının görevli olduğuna ilişkin Yargıtay 8. HD.'sinin 14.02.2023 tarih ve E:2021/4342, K:2023/657 sayılı ve Aliağa Asliye Hukuk Mahkemesinin 15.06.2023 tarih ve E:2023/239, K:2023/323 sayılı kararlarının incelenmesinden gerekçenin "... 5. Konuya ilişkin olarak yukarıda değinilen kanun hükümleri ve davacıların eldeki davadaki talepleri ile bunun dayanağı birlikte irdelendiğinde; dava konusu taşınmazın 6292 sayılı Kanun kapsamında bedelsiz olarak iade şartlarını taşıyıp taşımadığı, süresi içerisinde idareye başvurup başvurmadığı hususlarının saptanması ve sonrasında dayanak tapunun 7/1-a ve b bentlerinde belirtilen nitelikleri taşıyıp taşımadığı, tapu kaydı belirtilen nitelikleri taşısa bile, taşınmazın bedelsiz iade edilebilecek nitelikte olup olmadığı, taşınmazın yerine rayiç bedelin ödenmesi ya da rayiç bedele uygun taşınmaz verilip verilmeyeceği yönünden ayrıca bir belirleme yapılması şeklindeki faaliyetlerin birer idari işlem olduğunun kabulü gerekmektedir. Davacılar tapu iptali ve tescil isteminde bulunsa da maddi olayları ileri sürmek taraflara, hukuki nitelendirme yapmak ve uygulanacak kanun maddelerini belirlemek hakime aittir (HMK mad. 33). İddianın ileri sürülüş şekline göre dava davacılar lehine henüz sicile yansıtılmamış olan mülkiyet hakkının doğmuş olması nedeniyle, tapu iptali ile tescil niteliğinde olmayıp zaten mevcut olan ve tapu sicilinde kayıtlı olan dayanak tapu kaydı uyarınca bedelsiz iadeye ilişkin idari işlemlerin icrasına yöneliktir. Bu konuda Kanunun idareye vermiş olduğu yetkiler ve idari işlemler dolayısıyla işin esasının da idare hukuku ilkelerine göre çözümlenmeyi gerektiği davanın kökeninde, çözüme kavuşturulmamış mülkiyet, kadastro vs. gibi hukuki ilişkinin bulunmadığı görülmektedir." olduğu görülmüştür.*

*Bakılan davada, dosyada mevcut tüm bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden; Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2012/283 sayılı dosyasında davacılar vekili tarafından 6292 sayılı Kaıun'un 7. maddesi kapsamında belirtilen haklardan yararlanmak istemiyle başvuru yapılmış ise de devam eden hukuk davasından feragat edilmediği ve dolayısıyla artık davanın 6292 sayılı yasa kapsamında yapılan başvurunun reddine ilişkin işlemin iptaline ilişkin olarak görülen bir dava değil, tapu iptali ve tescil davası niteliğinde olduğu görülmekle; bakılan işbu davada, idare tarafından davacıların hak veya menfaatlerini ihlal eden bir işlem veya eylem tesis edildiğinden bahsedilemeyeceğinden. ortada idari yargının görev alanına giren bir dava bulunmadığı, açılan bu davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği sonucuna ulaşılmıştır."*

## III. İLGİLİ HUKUK

8. 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına

Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun'un "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"*(1) Bu Kanunun amacı; 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 2 nci maddesi gereğince, Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerlerin değerlendirilmesi, yeni orman alanlarının oluşturulması, nakline karar verilen Devlet ormanları içinde veya bitişiğinde bulunan köyler halkının yerleştirilmesi ve orman köylülerinin kalkındırılmasının desteklenmesi ile Hazineye ait tarım arazilerinin satışına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.*

*(2) Bu Kanun, 6831 sayılı Kanunun 2 nci maddesine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan yerler ile Hazineye ait tarım arazileri hakkında uygulanır.*"

9. 6292 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 2. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

*"(1) Bu Kanun'un uygulanmasında;*

*a) 2/A alanları: 6831 sayılı Kanun'un 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendine göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan ve çıkarılacak yerleri,*

*b) 2/B alanları: 6831 sayılı Kanun'un 20/6/1973 tarihli ve 1744 sayılı Kanun'la değişik 2 nci maddesi ile 23/9/1983 tarihli ve 2896 sayılı, 5/6/1986 tarihli ve 3302 sayılı Kanun'larla değişik 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine veya kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre Hazine adına orman sınırları dışına çıkarılan ve çıkarılacak yerleri,*

*(...)*

*ifade eder."*

10. 6292 sayılı Kanun'un *"Hak sahibi, başvuru ve doğrudan satış"* başlıklı 6. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"*(1) 2/B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listelerine veya kadastro tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulan tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilen kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler bu Kanun'a göre hak sahibi sayılır.*

*(2) 2/B alanlarında bulunan taşınmazlar hakkında bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra düzenlenecek güncelleme listelerine veya kadastro tutanaklarına ya da kesinleşmiş mahkeme kararlarına göre oluşturulacak tapu kütüklerinin beyanlar hanesine göre; bu taşınmazların 31/12/2011 tarihinden önce kullanıcısı ve/veya üzerindeki muhdesatın sahibi olarak gösterilecek kişilerden bu taşınmazları satın almak için süresi içerisinde idareye başvuran ve idarece tespit edilen satış bedelini itiraz ve dava konusu etmeksizin kabul edenler de hak sahibi sayılır.*

*(3) Hak sahiplerinden birinci fıkra kapsamında olanlar bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, ikinci fıkra kapsamında olanlar ise, güncelleme listelerinin tescil edildiği veya kadastro tutanaklarının kesinleştiği tarihten itibaren sekiz ay içinde idareye başvurarak, bu taşınmazların bedeli karşılığında kendilerine doğrudan satılmasını isteyebilirler.*

*...*

*(6) Hak sahiplerine satış işlemleri idarece, başvuru süresinin bittiği tarihten itibaren en geç altı ay içinde sonuçlandırılır.*

*(7) Bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce düzenlenen güncelleme listeleri veya kadastro tutanakları kapsamında kalan taşınmazların satış işlemleri, 1/5/2010 tarihinden itibaren tespit edilen rayiç bedeller üzerinden yapılır...*"

11. 6292 sayılı Kanun'un *"2/A veya 2/B belirtmelerinin terkini ve iade edilecek taşınmazlar"* başlıklı 7. maddesi şöyledir:

*"(1) İlgililer tarafından idareye başvurulması ve idarece bu başvuru üzerine veya resen yapılan inceleme ve araştırma sonucunda doğruluğu tespit edilmesi hâlinde;*

*a) Tapu ve kadastro veya imar mevzuatına göre ilgilileri adına oluşturulan ve tapuda halen kişiler adına kayıtlı olan taşınmazlardan Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi bulunan veya konulan taşınmazların tapu kayıtları bedel alınmaksızın geçerli kabul edilir ve tapu kütüklerindeki 2/A veya 2/B belirtmeleri terkin edilerek tescilleri aynen devam eder, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda tapularının iptaliyle Hazine adına tesciline karar verilen, kesinleşen ve tapuda henüz infaz edilmeyen taşınmazlar hakkında da aynı şekilde işlem yapılır. Ancak bukararlardan infaz edilerek tapuda Hazine adına tescil edilen taşınmazlar ise, ilgilileri tarafından bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde idareye başvurulması hâlinde, bedelsiz olarak önceki kayıt maliklerine veya kanuni mirasçılarına iade edilir.*

*b) Özel kanunları gereğince Devlet tarafından kişilere satılan, dağıtılan, trampa edilen, bedelli veya bedelsiz olarak devredilen veya iskânen verilen ya da özelleştirme suretiyle satılanlar ile hisseleri devredilen özel hukuk tüzel kişileri adına kayıtlı olan ancak daha sonra Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/A veya 2/B belirtmesi konulan taşınmazların tapu kayıtları*

*geçerli kabul edilir, aynı gerekçeyle bu nitelikteki taşınmazlar hakkında dava açılmaz, açılan davalardan vazgeçilir, açılan davalar sonucunda Hazine adına tescil edilenler ise, bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde ilgilileri tarafından idareye başvurulması hâlinde önceki maliklerine veya kanuni ya da akdî haleflerine bedelsiz olarak iade edilir. Ancak, bu kişilerden taşınmazlarına karşılık daha önce yer verilenlere veya bedeli ödenenlere iade işlemi yapılmaz.*

*c) Bu fıkra kapsamında kalan taşınmazların kullanıcılarının kayıt maliklerinden farklı kişiler olmaları ve kayıt maliklerinin bu fıkradan yararlanmak istemeleri hâlinde, kullanıcılar bu Kanun'da belirtilen şartları taşısalar dahi doğrudan satış hakkından yararlanamazlar.*

*(2) Birinci fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan orman sınırı dışına çıkartılacak yerlerde bulunan ve Hazine adına orman sınırı dışına çıkarıldığı gerekçesiyle tapu kütüklerine 2/B belirtmesi konulması gereken taşınmazların tapu kütüklerine 2/B belirtmesi konulmaz ve bunlar hakkında dava açılmaz.*

*(3) Birinci fıkra kapsamında kalan taşınmazlardan tapuda Hazine adına tescilli olan taşınmazlar hakkında aynı fıkrada belirtilen süre içerisinde idareye başvurmayan ilgililerin hakları bu süre sonunda sona erer, bu kişiler idareden başkaca talepte bulunamazlar, hak ve tazminat talep edemezler ve dava açamazlar. Bu taşınmazlardan Hazine adına tescilli olanlar idarece satış dâhil genel hükümlere göre değerlendirilir.*

*(4) Bu maddeye göre ilgililerine iade edilmesi gereken taşınmazlardan orman olduğu iddiasıyla Orman Genel Müdürlüğünce açılan davalar sonucunda orman niteliğiyle Hazine adına tescil edilen, fiilen orman niteliğinde olan veya bu nedenle dava açılması gereken, ağaçlandırılmak üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilen, kamu hizmetlerine ayrılan veya bu amaçla kullanılan, özel kanunlar gereğince değerlendirilmesi gereken veya Maliye Bakanlığınca belirlenen taşınmazlar ilgililerine iade edilmez. Bu taşınmazların yerine, idarece belirlenen ve ilgililerince itiraz ve dava konusu edilmeksizin kabul edilen rayiç bedelleri ödenebilir veya rayiç bedellerine uygun taşınmazlar verilebilir.*"

12. 2577 sayılıİdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

*"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:*

*a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,*

*b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,*

*c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar."*

## IV. İNCELEME VE GEREKÇE

### A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'inBaşkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nesrin ŞENGÜN, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 06/05/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

### B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, adli yargıda; Hazine adına kayıtlı, ... ilçesinde kain ... parsel sayılı taşınmazındavacılar adına tescili, olmaz ise, 20.000 TL tazminatın davalıdan tahsili istemiyle, idari yargıda ise; 500.000 TL tazminatındavalıdan tahsili istemiyle açılmıştır.

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin yerleşmiş içtihatlarına göre, tapu kayıtlarına güvenerek kişilerin satın aldıkları taşınmazlarla ilgili olarak oluşan zararların tazmini amacıyla Medeni Kanun'un 1007. maddesi kapsamında açılan davaların adli yargı yerlerinde görülmesinin gerektiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır.Buna karşılık, adli ve idari yargı yerlerinde açılan davalarda, esas olarak 6292 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında taşınmazın iadesi, bunun da mümkün olmaması halinde taşınmazın rayiç bedelinin ödenmesinin talep edildiği görüldüğünden, görev uyuşmazlığının bu kapsamda incelenip sonuçlandırılması gerekmektedir.

17. Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile somut olay birlikte irdelendiğinde; dava konusu taşınmazın 6292 sayılı

Kanun kapsamında bedelsiz olarak iade şartlarını taşıyıp taşımadığı, taşınmazın yerine rayiç bedelinin ödenip ödenmeyeceğinin saptanmasının birer idari işlem olduğu, işin esasının da idare hukuku ilkelerine göre incelenmeye uygun olduğu, uyuşmazlık konusu talebin mülkiyet hakkına dayalı bir tapu iptali veya tesciline ilişkin de olmadığı, idarenin başvuruya yönelik tesis edeceği olası idari işlem sonucunda tapudan ferağ ve benzeri bir tapu kaydında değişiklik meydana gelecek olmasının da temel işlemin idarîlik unsurunu bertaraf etmeyeceği görülmektedir.

18. Bu durumda, açılan davanın, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde belirtildiği üzere; *"İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları"* ve *"İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları"* kapsamında, idari yargı yerince çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, İzmir 8. İdare Mahkemesinin 13/11/2023 tarih ve E.2023/1326 sayılı başvurusunun reddine karar vermekgerekmiştir.

**VI. HÜKÜM**

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İzmir 8. İdare Mahkemesinin 13/11/2023 tarih ve E.2023/1326 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

06/05/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Rıdvan | Nilgün | Doğan | Nesrin |
| GÜLEÇ | TAŞ | AĞIRMAN | ŞENGÜN |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |